Tietoa Ålandsbankenista ja sen tarjoamista arvopaperipalveluista

Tietoja Ålandsbanken Abp:stä

Ålandsbanken Abp:llä on toimilupa harjoittaa talletuspankkina luottolaitostoimintaa luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) mukaisesti ja kiinnitysluottopankkitoimintaa kiinnitysluottopankkitoiminnasta annetun lain (688/2010) mukaisesti sekä tarjota sijoituspalveluja ja oheispalveluja sijoituspalvelulain (747/2012) mukaisesti. Ålandsbanken Abp on myös merkitty Finanssivalvonnan vakuutusedustajarekisteriin vakuutusten tarjoamisesta annetun lain (234/2018) mukaisesti.

Yhteystiedot

Ålandsbanken Abp, englanniksi Bank of Åland Plc, (jäljempänä Ålandsbanken).
Nygatan 2, PB 3, AX-22101 Mariehamn
Y-tunnus: 0145019-3
Kotipaikka: Maarianhamina
Puhelin: +358 (0) 204 29 011 (vaihde)
Puhelin: +358 (0) 204 292 920 (Asiakaspalvelu)
Telefaksi: +358 (0) 204 291 228
Verkkosivusto: www.alandsbanken.fi
Sähköposti: info@alandsbanken.fi

Valvonta

Ålandsbankenin toimintaa valvoo Finanssivalvonta, Snellmaninkatu 6, PL 103, 00101 Helsinki, www.finanssivalvonta.fi

Asiointikielet

Ålandsbankenin tarjoamat palvelut ja asiakirjat ovat saatavissa suomen ja ruotsin kielellä. Molemmilla kieliversioilla on sama asema, mikäli toisin ei mainita.

Pankin ja asiakkaan välinen yhteydenpito

Yhteydenpito Ålandsbankenin ja asiakkaan välillä tapahtuu Ålandsbankenin verkkosivuston kautta, kirjeitse, sähköpostitse, telefaksitse, Internetkonttorin ja Mobiilipankin kautta, asiakastapaamisissa ja puhelimitse. Toimeksiantoja lähetetään ja vastaanotetaan pääsääntöisesti käyttäen Internetkonttoria, asiakastapaamisissa ja puhelimitse.

Ålandsbankenin ja asiakkaan väliset puhelinkeskustelut nauhoitetaan ja tallenteet viestinnästä säilytetään. Tallenteet asiakkaan kanssa käydyistä puhelinkeskusteluista ja muusta viestinnästä ovat 3. tammikuuta 2018 alkaen pyynnöstä saatavana viiden vuoden ajan ja toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä seitsemän vuoden ajan.

Arvopaperipalvelut

Ålandsbanken tarjoaa varainhoitoa, ei-riippumatonta sijoitusneuvontaa, rahoitusvälineitä koskevien toimeksiantojen toteuttamista ja rahoitusvälineitä koskevien toimeksiantojen välitystä sekä sijoituspalvelulaissa tarkoitettuja oheispalveluja.

Täyden valtakirjan varainhoito

Ennen täyden valtakirjan varainhoitoa koskevan sopimuksen solmimista Ålandsbanken pyytää tiedot asiakkaan sijoitustietämyksestä ja -kokemuksesta, sijoitustavoitteista, riskiprofiilista ja taloudellisesta tilanteesta. Arviointia, jonka Ålandsbanken tekee asiakkaan vastausten perusteella, kutsutaan soveltuvuusarvioksi tai tarvekartoitukseksi. Arviointi tehdään, jotta asiakkaan salkku voidaan sopeuttaa asiakkaan tarpeiden mukaiseksi. Jos Ålandsbanken ei saa pyytämiään tietoja asiakkaalta, Ålandsbanken ei saa tarjota asiakkaalle täyden valtakirjan varainhoitoa. Tiedot tarvitaan myös sen arvioimiseksi, kuuluuko asiakas asiakkaan salkkuun sisältyvien rahoitusvälineiden asiakaskohderyhmään.

Ålandsbanken voi tietyissä tapauksissa ulkoistaa koko salkkujen tai niiden osien varainhoidon hoitamisen muille konserniin kuuluville yhtiöille.

Tarkempia tietoja Ålandsbankenin varainhoitopalvelusta on täyden valtakirjan varainhoitoa koskevassa sopimuksessa ja sen liitteissä.

83088 H

Ei-riippumaton sijoitusneuvonta

Ålandsbanken ei kutsu neuvontaansa riippumattomaksi neuvonnaksi, koska Ålandsbanken haluaa pidättää itselleen mahdollisuuden suositella Ålandsbanken Rahastoyhtiö Oy:n rahastoja, kun se on sopivaa asiakkaan olosuhteet huomioiden. Ålandsbanken voi tietyissä tapauksissa ottaa vastaan kannustimia tuotteiden toimittajilta ei-riippumattoman sijoitusneuvonnan tarjoamisen yhteydessä. Ålandsbanken antaa sekä etukäteen että jälkikäteen asiakkaalle tietoa mahdollisista kannustimista, joita annetaan tai otetaan vastaan asiakkaan sijoitusten yhteydessä.

Ennen sijoitusneuvonnan tarjoamista Ålandsbanken pyytää tiedot asiakkaan sijoitustietämyksestä ja -kokemuksesta, sijoitustavoitteista, riskiprofiilista ja taloudellisesta tilanteesta. Asiakkaan vastausten perusteella Ålandsbanken tekee soveltuvuusarvion (kutsutaan myös tarvekartoitukseksi). Arviointi tehdään sijoitusneuvojen sopeuttamiseksi asiakkaan tarpeiden mukaisiksi. Asiakkaan antamia tietoja käytetään myös sen arvioimiseksi, kuuluuko asiakas suositeltujen rahoitusvälineiden asiakaskohderyhmään. Mikäli Ålandsbanken ei saa pyytämiään tietoja asiakkaalta, Ålandsbanken ei saa tarjota asiakkaalle sijoitusneuvontaa.

Ålandsbanken ei sitoudu tarjoamaan säännöllistä arviointia sijoitusneuvonnan yhteydessä asiakkaalle suositeltujen rahoitusvälineiden soveltuvuudesta. Ålandsbanken tarjoaa sen asemesta Private Banking- ja Premium Banking asiakkailleen vuotuisen tapaamisen asiakasneuvojansa kanssa asiakkaan tilanteen tarkastamiseksi ja sijoitusten läpikäymiseksi.

Rahoitusvälinevalikoima

Premium Banking -asiakkaille tarjotaan ei-riippumatonta neuvontaa koskien Ålandsbankenin tytäryhtiön Ålandsbanken Rahastoyhtiö Oy:n hallinnoimaa sijoitusrahastovalikoimaa.

Private Banking -asiakkaille tarjotaan ei-riippumatonta neuvontaa koskien laajaa valikoimaa erityyppisiä rahoitusvälineitä. Niihin voi sisältyä Ålandsbanken Rahastoyhtiö Oy:n hallinnoimia sijoitusrahastoja, Ålandsbankenista riippumattomien varainhoitajien hallinnoimia sijoitusrahastoja, noteerattuja osakkeita ja osakesäilytystodistuksia, velkainstrumentteja, pörssinoteerattuja rahoitusvälineitä (kuten ETF, ETN), vakioituja johdannaisia (kuten osake- ja indeksijohdannaisia), warrantteja ja sertifikaatteja.

Ålandsbankenin ja edellä mainittuja rahoitusvälineitä tarjoavien yksiköiden välillä saattaa olla taloudellisia sitoumuksia.

Ålandsbanken Private Banking -asiakkaille tarjottava ei-riippumaton sijoitusneuvonta perustuu analyysiin, joka tehdään perustuen valikoimaan eri rahoitusvälinelajeja, maantieteellisiä alueita, toimialoja ja riskitasoja.

Ålandsbanken tarjoaa laajan valikoiman rahastoja ja ETF:jä. Ålandsbankenin rahastovalikoima sisältää yhteensä noin 300 sijoituspolitiikaltaan ja riskitasoltaan erilasta rahastoa noin 50 rahastoyhtiössä. Tarjolla on sekä maantieteellisesti laajalla hajautuksella sijoittavia rahastoja osakkeilla ja korollisilla sijoituksilla että kapeammin, esimerkiksi yksittäisiin maihin, yksittäisille toimialoille tai sektoreille sijoittavia rahastoja valituilta globaaleilta rahastoyhtiöiltä sekä pienemmiltä paikallisilta erikoissalkunhoitajilta.

Erityisesti valikoituja rahastoja sisältävällä Ålandsbankenin listalla esitetään kussakin yksittäisessä haussa parhaimmiksi arvioidut rahastot. Ennen listalla esittämistä rahastot on tarkastettu ja hyväksytty strukturoidun kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen prosessin mukaisesti. Prosessin toteuttaa yksikkö, joka analysoi ja arvioi rahastoja. Valintaprosessissa huomioidaan muun muassa kestävyystekijät, kustannukset, tuotto, riski, rahastoyhtiön organisaatio, sijoitusfilosofia, prosessi ja historia. Erityisesti valikoitujen rahastojen kehitystä seurataan ja ne kilpailutetaan analyysityökalussa saatavilla olevia muita rahastoja vastaan sekä Ålandsbankenin käyttämien muiden rahastoalustojen kautta.

Ålandsbanken punnitsee kaikkien sijoitustuotteiden ominaisuudet, mukaan lukien kustannukset, monimutkaisuuden ja riskit, ennen kuin ne otetaan mukaan tarjontaan. Sijoitustuotteiden tulee täyttää viranomaisvaatimukset ja niiden on noudatettava Ålandsbankenin eri asiakassegmenttien toiveita ja oltava Ålandsbankenin sijoitustuotteiden valikoimaan sopivia.

Suoria osakesijoituksia koskevat neuvot perustuvat Ålandsbanken Rahastoyhtiö Oy:n ”Pohjoismaiset osakkeet” hallinnointitiimin laatimiin sijoitussuosituksiin. Osakevalintoja tehtäessä kyseeseen tulevat pohjoismaisten yhtiöiden liikkeeseen laskemat noteeratut osakkeet.

Pörssinoteerattujen rahoitusvälineiden, esimerkiksi

83088 H

ETF:ien ja ETN:ien, kohdalla voivat tulla kyseeseen kaikki toimialat, maantieteelliset alueet ja liikkeeseenlaskijat.

Ålandsbankenin korkotiimi tekee jatkuvasti laajan analyysin luottomarkkinoista, jolloin analyysin perustana on ensisijaisesti makroanalyysi. Velkainstrumentteja koskevia neuvoja voidaan antaa koskien suoraan omistettuja pohjoismaisia, eri toimialojen yritysten liikkeeseen laskemia lainoja. Rahoitusvälineet voivat olla sekä luottoriskiltään alhaisia (AAA:sta BBB+:aan) (investment grade) rahoitusvälineitä että luottoriskiltään korkeampia (BB+:stä B-:een) (high yield) rahoitusvälineitä.

Asiakkaan aloitteesta tapahtuva toimeksiantojen toteuttaminen tai välittäminen

Toteuttaessaan tai välittäessään asiakkaan aloitteesta tapahtuvia yksinkertaisia rahoitusvälineitä koskevia toimeksiantoja (jäljempänä execution only -palvelu) Ålandsbanken ei pääsääntöisesti arvioi, onko yksinkertainen rahoitusväline asiakkaalle soveltuva, eikä myöskään sitä, onko asiakkaalla riittävä sijoituskokemus ja -tietämys ymmärtää kaikki yksinkertaiseen rahoitusvälineeseen liittyvät riskit. Execution only -palvelujen tarjoamisen yhteydessä Ålandsbanken ei yleensä riittämättömien asiakastietojen johdosta myöskään arvioi, kuuluuko asiakas rahoitusvälineen asiakaskohderyhmään. Toimeksiannon antamisen Internetkonttorin kautta katsotaan yleensä aina täyttävän execution only -kriteerit.

Kestävyystekijöiden huomioiminen

Sijoitusneuvonnassa kestävyystekijöiden huomioiminen toteutuu tarjolla olevien rahoitustuotteiden kautta. Ålandsbankenin vastuullisen sijoittamisen prosessia sovelletaan sijoitusneuvonnan rahoitustuotevalikoimaan kokonaisuudessaan.

Kestävyysriskit integroidaan osaksi sijoitusprosessia arvioimalla kestävyystekijöihin lukeutuvat mahdollisuudet ja riskit sijoituskohteen rahoitusanalyysin yhteydessä. Pörssinoteerattujen rahastojen (ETF-rahastot) osalta on kuitenkin mahdollista, että jokaiselta yksittäiseltä sektorilta ei löydy kestävyystekijöitä huomioivia sijoitustuotteita.

Lisätietoja kestävyysriskien integroimisesta osaksi sijoitusprosessia löytyy Ålandsbankenin internetsivustolta.

Kestävyysriskien todennäköinen vaikutus tuottoon

Ålandsbankenin arvion mukaan sekä kuluttajat että sijoittajat asettavat tulevaisuudessa etusijalle ne yhtiöt, joiden toiminta on kestävää, sekä sellaiset rahoitustuotteet, joissa kestävyystekijät on huomioitu. Tämä tukee kyseisten yhtiöiden ja rahoitustuotteiden kehitystä verrattuna muihin, ei-kestäviin yhtiöihin ja rahoitustuotteisiin. Siksi Ålandsbankenin sijoitusneuvonnan rahoitustuotevalikoimaan sisältyvät tuotteet on tarkistettu Ålandsbankenin vastuullisen sijoittamisen prosessin mukaisesti. Tästä syystä tuotteet saattavat erota koostumukseltaan kohdemarkkinoista, esimerkiksi sektori-, toimiala- tai yhtiötasolla. Eroavaisuuksien vuoksi kohdemarkkinat ja tarjoamamme rahoitustuotteet saattavat myös kehittyä eri tavoin. Eroavaisuudet voivat olla sekä positiivisia että negatiivisia, ja ne voivat toteutua eri aikaperspektiiveillä. Eri tekijöiden vaikutusta tulevaan kehitykseen ei pystytä arvioimaan tarkasti.

Raportointi asiakkaalle

Ålandsbankenin asiakkaat saavat säännöllisesti raportteja Ålandsbankenin tarjoamien palvelujen tuloksesta.

Kun Ålandsbanken on toteuttanut toimeksiannon asiakkaan lukuun, asiakkaalle lähetetään pääsääntöisesti kaupanvahvistus välittömästi toteuttamisen jälkeen tai viimeistään seuraavana pankkipäivänä.

Kaikki asiakkaat, joilla on rahoitusvälineitä säilytyksessä Ålandsbankenissa, saavat neljännesvuosittain raportin säilytyksessä olevista rahoitusvälineistä.

Täyden valtakirjan varainhoidossa Ålandsbanken tarjoaa säännöllisesti tietoa palvelun tuloksesta palvelua koskevan sopimuksen mukaisesti.

Ålandsbanken lähettää asiakkaalle ilmoituksen, jos täyden valtakirjan varainhoidossa olevan salkun kokonaisarvo on alentunut yli 10 prosenttia verrattuna asiakkaalle viimeksi lähetetyssä raportissa olevaan arvoon.

Arvonalentumista koskeva ilmoitus lähetään myös ei-ammattimaisille asiakkaille, joiden vivutettuihin rahoitusvälineisiin tekemien sijoitusten tai ehdolliseen velkaan liittyvien liiketoimien arvo on laskenut yli 10 prosenttia.

Kun Ålandsbanken tarjoaa sijoitusneuvontaa ei-am-

83088 H

Ålandsbanken Abp
www.alandsbanken.fi
asiakaspalvelu@alandsbanken.fi

Kotipaikka: Maarianhamina
Y-tunnus 0145019-3
BIC: AABAFI22

22100 Mariehamn, Nygatan 2
PB 3 AX-22101
Puh 0204 29 011*
Fax 0204 291 228

*) Puhelumaksut 8,35 snt/puhelu + 16,69 snt/minuutti (alv 24 %). Puhelut tallennetaan.

mattimaisille asiakkaille, pankki antaa ennen liiketoimen toteuttamista dokumentoinnin neuvontatilaisuudesta mukaan lukien arvioinnin rahoitusvälineen soveltuvuudesta asiakkaalle.

Tarkemmat tiedot Ålandsbankenin raportoinnista asiakkaalle ilmenevät kutakin palvelua koskevasta sopimuksesta.

Hinnat ja palvelumaksut

Kulloinkin voimassa oleva palveluhinnasto on saatavissa Ålandsbankenin konttoreissa ja verkkosivustolla ja se toimitetaan pyynnöstä asiakkaalle. Maksuehdot ja asiakkaan muut velvoitteet ilmenevät kutakin palvelua koskevasta sopimuksesta.

Sijoituspalvelujen tarjoamisen yhteydessä Ålandsbanken antaa informaatiota, sekä etukäteen että säännöllisesti sijoituksen voimassaoloaikana, kaikista kuluista ja sijoitukseen liittyvistä maksuista. Ålandsbanken antaa asiakkaalle pyynnöstä tarkempia tietoja kulueristä.

Sijoituspalvelujen tarjoamisen yhteydessä Ålandsbanken pidättää tietyissä tapauksissa veroa. Asiakkaalle voi lisäksi aiheutua veroja, maksuja ja muita kuluja, joita Ålandsbanken ei peri eikä maksa.

Verotus

Asiakkaalle aiheutuu yleensä veroseuraamuksia kaupankäynnistä rahoitusvälineillä. Rahoituspalveluihin ja -välineisiin liittyvä verotus määräytyy asiakkaan yksilöllisten olosuhteiden perusteella. Asiakkaan pitää hankkia itselleen riittävät tiedot verotuksesta ja veroseuraamuksista jo ennen sijoituspäätöksen tekemistä. Saadakseen tietoa veroseuraamuksista, joita Suomen lainsäädännön mukaan syntyy oston, omistuksen tai myynnin yhteydessä, asiakas voi kääntyä veroneuvojan puoleen. Asiakkaan pitää myös huomioida, että sijoitusta koskeva verotus voi ajan mittaan muuttua johtuen joko sijoittajan henkilökohtaisisten olosuhteiden tai lainsäädännön muutoksesta.

Asiakkaan luokittelu

Ålandsbanken luokittelee asiakkaansa sijoituspalvelulain mukaan kolmeen eri asiakasluokkaan: ei-ammattimainen asiakas, ammattimainen asiakas ja hyväksyttävä vastapuoli. Luokittelun tarkoituksena on sopeuttaa sijoittajansuoja ja Ålandsbankenin velvollisuudet asiakasta kohtaan yksittäisen asiakkaan edellytysten mukaan. Lisätietoja tästä on asiakasluokittelua koskevassa tiedotteessa.

Asiakasvarojen säilyttäminen ja suoja

Ålandsbanken on lain mukaan velvollinen pitämään asiakkaiden rahoitusvälineet erillään pankin omista rahoitusvälineistä.

Kotimaiset rahoitusvälineet

Asiakkaan kotimaiset, paperimuotoiset arvopaperit säilytetään asiakkaan nimissä Ålandsbankenin holvissa, erillään pankin omista arvopapereista.

Asiakkaan arvo-osuudet, jotka sisältyvät Suomen arvo-osuusjärjestelmään, säilytetään asiakkaan nimissä erillisellä arvo-osuustilillä Euroclear Finland Oy:n arvo-osuusrekisterissä. Rahasto-osuudet, jotka eivät sisälly arvo-osuusjärjestelmään, säilytetään tavallisesti kyseisessä rahastoyhtiössä.

Ulkomaiset rahoitusvälineet

Asiakkaan ulkomaiset rahoitusvälineet säilytetään yleisesti ottaen Ålandsbankenin nimissä asiakkaan lukuun Ålandsbankenin valitsemalla alisäilyttäjällä ja niistä voidaan määrätä monivaiheisen hierarkian kautta. Alisäilyttäjä voi puolestaan säilyttää rahoitusvälineitä nimissään muilla alisäilyttäjillä. Asiakkaan rahoitusvälineitä voidaan säilyttää yhteistilillä, jossa säilytetään asiakkaan, muiden asiakkaiden, Ålandsbankenin ja Ålandsbankenin alisäilyttäjän rahoitusvälineitä. Ulkomaisen lain perusteella voi olla riski, että asiakkaan rahoitusvälineitä ei ole eroteltu alisäilyttäjän tai Ålandsbankenin omista arvopapereista. On olemassa riski, että rahoitusvälineisiin liittyvät asiakkaan oikeudet voivat vaihdella riippuen siitä, mitä lainsäädäntöä on sovellettava. Eri maissa ovat voimassa erilaiset määräykset ulkomaisen alisäilyttäjän mahdollisessa maksukyvyttömyystilanteessa. Asiakkaan rahoitusvälineet on kuitenkin eritelty Ålandsbankenin kirjanpidossa.

Ålandsbanken ei voi taata sitä, ettei asiakkaan ulkomaisiin rahoitusvälineisiin kohdistu kuittausoikeutta.

Tarkempi kuvaus siitä, miten Ålandsbanken säilyttää asiakasvaroja, on kutakin palvelua koskevassa sopimuksessa.

Jos Ålandsbanken asetettaisiin konkurssiin tai siinä tapauksessa, että asiakkaan varat eivät jostakin syystä olisi erillään Ålandsbankenin varoista, sovelletaan

83088 H

sijoittajansuojaa ja talletussuojaa koskevia määräyksiä. Ei-ammattimainen asiakas voi sijoittajien korvausrahaston tai talletussuojarahaston kautta saada tietyn taloudellisen korvauksen menettämistään rahoitusvälineistä ja varoista, joita säilytetään Ålandsbankenissa yhdessä Ålandsbankenin varojen kanssa.

Sijoittajansuoja

Ålandsbanken kuuluu lakisääteiseen sijoittajien korvausrahastoon. Rahasto turvaa sijoittajien selvien ja riidattomien saamisten maksamisen, jos Ålandsbanken maksukyvyttömyyden tai muun vastaavan syyn vuoksi ei kykene maksamaan tai luovuttamaan rahoitusvälineitä määräajan kuluessa. Rahasto korvaa 90 prosenttia sijoittajan saamisesta, kuitenkin enintään 20 000 euroa. Rahasto ei korvaa osakekurssien laskusta tai vääristä sijoituspäätöksistä johtuvia tappioita. Rahasto korvaa ainoastaan ei-ammattimaisten asiakkaiden saamisia.

Talletussuoja

Talletukset ovat lakisääteisen talletussuojan piirissä. Talletussuoja korvaa tilinhaltijoiden talletukset, jos ne eivät ole käytettävissä luottolaitoksen jouduttua pysyviin maksuvaikeuksiin. Tilinhaltijan korvaus on enimmillään 100 000 euro yhtä luottolaitosta kohden. Tämä tarkoittaa, että määriteltäessä korvauksen suuruus tilinhaltijan kaikki samassa luottolaitoksessa olevat talletukset lasketaan yhteen riippumatta siitä, onko asiakkaalla yksi tai useampi tili luottolaitoksessa ja/tai sen sivuliikkeessä.

Asiakkaan saamiset kuuluvat joko sijoittajien korvausrahaston tai talletussuojan piiriin. Mitkään varat eivät kuulu kaksinkertaisen suojan piiriin. Lisätietoja sijoittajansuojasta ja talletussuojasta on kutakin palvelua koskevassa sopimuksessa.

Tietoa eturistiriidoista

Yleistä

Ålandsbanken tarjoaa kokonaisvaltaisen ja laajan valikoiman rahoituspalveluja, joihin sisältyy monia toimintoja eri osa-alueilla. Tämä merkitsee, että eturistiriitoja saattaa esiintyä Ålandsbankenin tai muiden Ålandsbanken-konserniin kuuluvien yhtiöiden (mukaan lukien johto, henkilökunta tai muut vaikuttavassa asemassa olevat henkilöt) edustamien etujen ja Ålandsbankenin asiakkaiden edustamien etujen välillä tai että tällainen ristiriita syntyy eri asiakkaiden etujen välillä. Eturistiriidoilla tarkoitetaan myös sellaisia eturistiriitoja, joita saattaa esiintyä Ålandsbankenin eri sisäisten toimintojen ja konsernin muiden sisäisten toiminta-alueiden välillä.

Eturistiriitoja, joita saattaisi syntyä yllä olevan mukaan, ovat esimerkiksi, että Ålandsbanken (johto ja henkilöstö mukaan lukien):

- saa taloudellista voittoa tai välttää taloudellisen tappion asiakkaan kustannuksella, esimerkiksi kaupankäynnillä omaan lukuunsa,
- omaa asiakkaalle tarjottavan palvelun tai toteutettavan liiketoimen tulokseen liittyen asiakkaan edusta poikkeavan edun,
- ottaa vastaan tai voi tulla ottamaan vastaan kannustimia joltakin muulta taholta kuin asiakkaalta asiakkaalle tarjottavan palvelun yhteydessä, tai
- harjoittaa samanlaista toimintaa kuin asiakas.

Ålandsbanken on ryhtynyt kaikkiin asianmukaisiin toimenpiteisiin tunnistaakseen, ehkäistäkseen ja hallitakseen eturistiriidat, joita sen toiminnassa esiintyy. Alla luetellaan muutamia Ålandsbankenin tunnistamia ristiriitatilanteita, joissa potentiaalisia eturistiriitoja voi syntyä ja jolloin yhden tai useamman asiakkaan etuihin saatetaan vaikuttaa negatiivisesti:

- kaupankäynti rahoitusvälineillä Ålandsbankenin lukuun samanaikaisesti kuin kaupankäyntiä tapahtuu asiakkaan lukuun,
- sijoitusneuvonnan ja salkunhoidon tarjoaminen,
- toimeksiantojen käsittely,
- henkilöstön palkitseminen,
- sivutoimet ja esteellisyyskysymykset,
- henkilöstön omat liiketoimet, ja
- toiminnan ulkoistaminen.

Pankin toimenpiteet

Ålandsbanken on vahvistanut sisäiset säännöstöt eturistiriitojen hallintaa varten. Niissä kuvataan, miten eturistiriidat on hallittava sen välttämiseksi, että asiakkaan etuihin vaikutetaan negatiivisesti. Henkilöstön tulee aina ensisijaisesti turvata asiakkaan edut. Ålandsbankenin on sijoituspalveluja tarjotes-

83088 H

saan kohdeltava asiakkaita oikeudenmukaisesti ja hyvän tavan mukaisesti suosimatta ketään asiakasta jonkun toisen haitaksi.

Eturistiriitojen välttämiseksi Ålandsbanken on ryhtynyt useisiin hallinnollisiin ja organisatorisiin toimenpiteisiin, esimerkiksi pitäen erillään konsernin eri toiminnot, joiden välillä eturistiriitoja voi syntyä, jotta tietoa ei voida käyttää oikeudettomasti jossakin toisessa osassa konsernia. Salassapitovelvollisuutta koskevat säännöt tulee aina huomioida, sekä konsernin sisällä että ulkoisten tahojen kanssa.

Yllä olevien toimenpiteiden lisäksi on otettu käyttöön useita sisäisiä säännöstöjä, joista käy ilmi, miten eturistiriitoja tulee hallita. Esimerkkejä näistä sisäisistä säännöstöistä ovat säännöstö henkilöstön omista liiketoimista, säännöstö sijoitusneuvonnan tarjoamisesta ja säännöstö henkilöstön palkitsemisesta.

Jos olemassa olevat järjestelyt ja rajoitetoimet, joihin Ålandsbanken on ryhtynyt, eivät riitä estämään negatiivista vaikutusta asiakkaan etuihin, asiakkaalle ilmoitetaan etukäteen eturistiriidasta yksityiskohtaisesti sekä sellaisella tavalla, että asiakkaan on mahdollista ymmärtää ja tallentaa informaatio sekä saada tämän jälkeen mahdollisuus tehdä päätös palvelun tai toimeksiannon toteuttamisesta.

Lisätietoja

Ålandsbanken antaa asiakkaan pyynnöstä tarkempia tietoja eturistiriitojen hallintaa koskevista Ålandsbankenin sisäisistä säännöstöistä.

Kannustimet

Eturistiriitojen hallintaa koskevissa Ålandsbankenin sisäisissä säännöstöissä käsitellään myös kannustimia. Kannustimilla tarkoitetaan arvopaperipalvelujen tarjoamisen yhteydessä kolmannelle osapuolelle maksettavaa tai siltä vastaanotettavaa korvausta, maksua, palkkiota ja muuta etuutta.

Ålandsbanken saa maksaa tai ottaa vastaan kannustimia ainoastaan tietyin edellytyksin. Tarjotessaan täyden valtakirjan varainhoitoa Ålandsbanken ei saa ottaa vastaan rahallisia tai ei-rahallisia kannustimia kolmannelta osapuolelta. Poikkeuksen muodostavat ei-rahalliset edut tietyissä olosuhteissa. Muiden Ålandsbankenin tarjoamien arvopaperipalvelujen yhteydessä kannustimia saadaan maksaa kolmannelle osapuolelle tai ottaa siltä vastaan ainoastaan, jos maksun tai palkkion tarkoituksena on parantaa asiakkaalle tarjottavan arvopaperipalvelun laatua. Ålandsbankenin on tällaisissa tapauksissa annettava asiakkaalle riittävästi tietoa kyseisistä kannustimista sekä ennen arvopaperipalvelun toteuttamista että sen jälkeen. Kannustimia ei saa maksaa tai ottaa vastaan, jos se olisi asiakkaan etujen vastaista.

Ålandsbankenin yleensä saamat kannustimet

Rahastot

Täyden valtakirjan varainhoitosalkkuihin sisältyvän rahasto-osuusomistuksen osalta Ålandsbanken ei ota vastaan kannustimia.

Muiden palvelujen yhteydessä Ålandsbanken saa korvauksena rahasto-osuuksien välityksestä osan kyseisen rahastoyhtiön rahastolta veloittamasta vuotuisesta hallinnointipalkkiosta (palkkionpalautus) Ålandsbankenin kautta välitettyjen rahasto-osuuksien osalta. Joidenkin rahastojen kohdalla Ålandsbanken saa korvauksena myös merkintäpalkkion ja joidenkin rahastojen kohdalla sekä merkintä- että lunastuspalkkion.

Korvausten tarkoituksena on kattaa Ålandsbankenin kulut rahastojen välityksestä ja antaa Ålandsbankenille mahdollisuus tarjota laaja valikoima korkeatasoisia tuotteita ja palveluja. Ålandsbankenin palvelujen laadusta kertoo esimerkiksi laaja ja jalostettu rahastovalikoima, kapean markkinasektorin tuotteet, rahasto-opas, asiakasneuvojan antama sijoitusneuvonta, salkun tarkastus, henkilökohtaiset tapaamiset, markkina- ja sijoitusinformaatio sekä infotilaisuudet (esimerkkejä laatua parantavista palveluista löytyy Ålandsbankenin verkkosivustolta). Tarjottavat palvelut voivat olla erilaisia Ålandsbankenin eri liiketoiminta-alueiden, asiakassegmenttien ja asiakkaiden välillä.

Ålandsbankenin vastaanottaman korvauksen suuruus vaihtelee kyseisen rahastoyhtiön kanssa sovitun mukaan. Sekä rahaston hallinnointipalkkio että palautettava osuus vaihtelevat riippuen rahastoyhtiöstä, rahastosta ja sijoitetusta rahamäärästä, mutta Ålandsbankenin saama korvaus on useimmiten 40–50 prosenttia hallinnointipalkkiosta. Tietyissä tapauksissa Ålandsbanken saa myös merkintäpalkkion kokonaisuudessaan tai osan rahaston muuttuvasta hallinnointipalkkiosta.

83088 H

Ålandsbanken Abp
www.alandsbanken.fi
asiakaspalvelu@alandsbanken.fi

Kotipaikka: Maarianhamina
Y-tunnus 0145019-3
BIC: AABAFI22

22100 Mariehamn, Nygatan 2
PB 3 AX-22101
Puh 0204 29 011*
Fax 0204 291 228

*) Puhelumaksut 8,35 snt/puhelu + 16,69 snt/minuutti (alv 24 %). Puhelut tallennetaan.

Hallinnointipalkkio ja mahdolliset muut maksut tai kulut, jotka rahastoyhtiö veloittaa rahastojen hallinnoinnista, veloitetaan rahaston varoista. Ålandsbankenin rahastoyhtiöltä saama korvaus ei näin ollen lisää asiakkaan kuluja.

Pienehköt ei-rahalliset edut

Ålandsbanken voi ottaa vastapuolilta vastaan kuluitta informaatiota ja sellaista aineistoa, jonka katsotaan parantavan Ålandsbankenin asiakkaalle tarjoaman palvelun laatua ja jotka ovat laajuudeltaan ja laadultaan sellaisia, että ne todennäköisesti eivät estäisi Ålandsbankenia toimimasta asiakkaan parhaaksi eduksi. Tämä tarkoittaa, että Ålandsbankenilla on mahdollisuus ottaa esimerkiksi vastaan liikkeeseenlaskijan markkinointitarkoituksessa maksamaa analyysiaineistoa, joka on julkaistu yleisölle ja joka on luonteeltaan niin yleistä, että edun ei voida katsoa olevan merkittävä.

Ålandsbankenin yleensä maksamat kannustimet

Ålandsbankenin ulkoinen yhteistyökumppani on voinut välittää kontaktin asiakkaan ja Ålandsbankenin välillä. Tällaisesta kontaktin välittämisestä Ålandsbanken maksaa mahdollisesti korvauksen ulkoiselle yhteistyökumppanille.

Täyden valtakirjan varainhoito

Tarjoamaansa täyden valtakirjan varainhoitoon liittyen Ålandsbanken maksaa tietyissä tapauksissa korvauksen yhteistyökumppaneille, jotka ohjaavat asiakkaita Ålandsbankenille. Korvaus on usein 50 prosenttia vuotuisesta varainhoitopalkkiosta. Ålandsbanken neuvottelee yhteistyökumppanin kanssa korvauksen suuruuden, joka perustuu osapuolten väliseen työnjakoon ja kummankin osapuolen kuluihin palvelun tarjoamisesta.

Asiakas maksaa Ålandsbankenin kanssa sovitun hinnan. Yhteistyökumppanin saama korvaus ei näin ollen lisää asiakkaan kuluja.

Tietoa rahoitusvälineiden ominaisuuksista ja rahoitusvälineisiin liittyvistä riskeistä

Kaupankäynti rahoitusvälineillä

Kaupankäynti rahoitusvälineillä tapahtuu pääasiassa järjestäytyneesti jollakin kauppapaikalla. Kaupankäynti tapahtuu niiden sijoituspalveluyritysten kautta, jotka osallistuvat kaupankäyntiin kauppapaikalla. Asiakkaan on yleensä oltava yhteydessä tällaiseen sijoituspalveluyritykseen ostaakseen tai myydäkseen rahoitusvälineitä. Tietoa siitä, missä sijoituspalveluyritys toteuttaa asiakastoimeksiantoja, löytyy viimeisimmästä arvopaperitoimeksiantojen toteuttamista ja välittämistä koskevista toimintaperiaatteista.

Kaupankäynti säännellyllä markkinalla, kaupankäyntijärjestelmissä ja muilla paikoilla, muodostaa jälkimarkkinat rahoitusvälineille, jotka jokin yhtiö on jo laskenut liikkeeseen (antanut, emittoinut). Jos jälkimarkkinat toimivat hyvin, eli ostajia ja myyjiä on helppo löytää, ja ostajien ja myyjien tarjouskurssit sekä toteutuneiden kauppojen päätöskurssit (maksukurssit) noteerataan juoksevasti, myös yhtiöt hyötyvät, kun uusia rahoitusvälineitä on tarvittaessa helpompi emittoida ja saada siten lisää pääomaa yhtiön toimintaan. Markkinoita, joilla uusien liikkeeseen laskettujen rahoitusvälineiden myynti (merkintä) tapahtuu, kutsutaan ensimarkkinoiksi.

Kauppapaikoilla tarkoitetaan säänneltyä markkinaa ja kahdenlaista kaupankäyntijärjestelmää - monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää (MTF) ja organisoitua kaupankäyntijärjestelmää (OTF). Lisäksi asiakkaiden kaupankäynti voidaan toteuttaa sijoituspalveluyrityksen kautta, joka toimii sisäisenä toteuttajana (SI), markkinatakaajana tai muuna henkilönä, joka tarjoaa likviditeettiä.

Säännelty markkina voi olla pörssi tai muu vastaava kauppapaikka. Osakeyhtiöiden liikkeeseen laskemien rahoitusvälineiden kohdalla vain julkisten osakeyhtiöiden väline voidaan ottaa pörssilistalle ja se voi olla kaupankäynnin kohteena säännellyllä markkinalla. Näihin yhtiöihin kohdistuu suuria vaatimuksia, muun muassa koskien yhtiön kokoa, toimintahistoriaa, omistuksen jakautumista sekä tietojen julkaisemista yhtiön taloudesta ja toiminnasta.

Suomessa on tällä hetkellä säännelty markkina, Helsingin pörssi Nasdaq Helsinki ja monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä (MTF), First North Finland.

MTF:ää voidaan harjoittaa pörssin tai sijoituspalveluyrityksen järjestämänä ja tarjoamana kaupankäyntijärjestelmänä. Tyypillisesti niihin rahoitusvälineisiin, joilla käydään kauppaa kaupankäyntijärjestelmässä, kohdistuu vähemmän vaatimuksia, esimerkiksi tiedonantoa ja toimintahistoriaa koskien, verrattuna ra-

83088 H

hoitusvälineisiin, joilla käydään kauppaa säännellyllä markkinalla.

OTF on monin tavoin MTF:n kaltainen. OTF:llä voi kuitenkin käydä kauppaa vain muilla kuin osakkeilla ja muilla oman pääoman ehtoisilla rahoitusvälineillä, eli esimerkiksi joukkovelkakirjoilla ja johdannaisinstrumenteilla. Lisäksi OTF-järjestelmällä saa olla vapaammat kaupankäyntiä, mukaan lukien kauppojen täsmäytystä, koskevat säännöt kuin säännellyllä markkinalla ja MTF-järjestelmillä.

Sisäinen toteuttaja (SI) on sijoituspalveluyritys, joka käy kauppaa omaan lukuunsa suunnitelmallisesti, toistuvasti ja järjestelmällisesti toteuttamalla asiakastoimeksiantoja säännellyn markkinan tai kaupankäyntijärjestelmän ulkopuolella. Sisäisen toteuttajan on julkistettava markkinaolosuhteita vastaavat hintatarjoukset, eli osto- ja myyntihinnat niille likvideille rahoitusvälineille, joilla käydään kauppaa kauppapaikalla ja joiden osalta sijoituspalveluyritys toimii sisäisenä toteuttajana.

Kaupankäynti laitoksen omaa varastoa tai muita asiakkaita vastaan voi tapahtua myös sijoituspalveluyrityksen kautta ilman, että on kyseessä sisäinen toteuttaja. Kyseinen laitos on siinä tapauksessa markkinatakaaja tai muu likviditeetintarjoaja.

Osakkeet jaetaan yleensä kauppapaikkojen toimesta eri listoille, esimerkiksi yhtiöiden pörssiarvon perusteella, esimerkiksi Helsingin pörssin Large, Mid ja Small Cap. Osakkeet, joilla käydään eniten kauppaa, saattavat myös olla erillisellä listalla. Jotkut sijoituspalveluyritykset julkaisevat myös omia listoja, joista käy ilmi esimerkiksi rahoitusvälineet ja kurssit, joilla laitoksen kautta käydään kauppaa. Listoilla, joilla on korkeat vaatimukset ja suuri vaihtuvuus, noteerattaviin osakkeisiin katsotaan yleensä liittyvän matalampi riski kuin muilla listoilla oleviin osakkeisiin.

Tietoa osakkeiden ja muiden rahoitusvälineiden, esimerkiksi rahasto-osuuksien, optioiden ja joukkovelkakirjojen, kursseista ynnä muusta julkaistaan myös säännöllisesti esimerkiksi kauppapaikkojen verkkosivuilla, sanomalehdissä ja muissa medioissa

Rahoitusvälineisiin liittyvät riskit

Rahoitusvälineisiin sijoittamiseen liittyy taloudellinen riski, mistä kerrotaan tässä informointiasiakirjassa. Asiakas vastaa itse sijoitustensa riskistä ja hänen on sen vuoksi tutustuttava ja hankittava tietoa yleisistä ehdoista, avaintietoesitteestä, esitteestä tai muusta asiakirjasta, jotka koskevat kyseisillä rahoitusvälineillä tapahtuvaa kaupankäyntiä, ja rahoitusvälineiden ominaisuuksista ja riskeistä. Tiedot asiakas saa valitsemansa sijoituspalveluyrityksen kautta. Asiakkaan on myös jatkuvasti seurattava rahoitusvälineisiin tekemiään sijoituksia. Tämä koskee myös sijoituksia, joita koskien asiakas on saanut sijoitusneuvontaa sijoitusajankohtana. Jos asiakas hallinnoi itse sijoituksiaan, on asiakkaan omalla vastuulla, tilanteen vaatiessa, olla valmis toimimaan nopeasti, esimerkiksi tarkistamaan sijoituksensa ja arvioimaan, onko tappiollisesti kehittyvät välineet syytä myydä.

Rahoitusvälineet jaetaan niin kutsuttuihin yksinkertaisiin rahoitusvälineisiin (esimerkiksi osakkeet ja sijoitusrahastot) ja monimutkaisiin rahoitusvälineisiin (esimerkiksi johdannaisinstrumentit). Jaosta selviää muun muassa, että välineisiin liittyy eritasoisia riskejä, ja voi myös olla vaikeampaa ymmärtää monimutkaisiin rahoitusvälineisiin liittyvät riskit. Kun rahoitusvälineillä käydään kauppaa, on tärkeää huomioida mahdolliset riskit, jotka liittyvät kaupankäyntiin rahoitusvälineillä muulla kauppapaikalla, jolla asetetut vaatimukset ovat yleensä alhaisemmat, kuin säännellyllä markkinalla.

Rahoitusvälineet voivat antaa tuottoa osinkona tai korkona. Tämän lisäksi rahoitusvälineen markkinahinta (kurssi) voi laskea tai nousta verrattuna hintaan ajankohtana, jolloin sijoitus tehtiin. Kokonaistuotto on osinko/tuotonjako tai korko ja rahoitusvälineen hinnanmuutos yhteenlaskettuna.

Sijoittaja tavoittelee positiivista kokonaistuottoa, eli että sijoitus tuottaa voittoa, mieluiten mahdollisimman korkeaa. Mutta on myös vaarana, että kokonaistuotto jää negatiiviseksi, eli että sijoitus tuottaa tappiota. Tappionvaara vaihtelee eri välineissä. Tavallisesti voitonmahdollisuus rahoitusvälineeseen sijoitettaessa on yhteydessä tappionvaaraan. Yleensä voitonmahdollisuus ja tappionvaara ovat suurempia mitä pidempään asiakas pitää sijoituksen, mutta joillakin välineillä on suositeltu pitoaika, joka voi vaikuttaa siihen, kuinka pitkään asiakkaan on sopivaa pitää sijoitus. On olemassa erilaisia riskiä alentavia tapoja sijoittaa. Yleensä pidetään parempana sijoittaa useampaan rahoitusvälineeseen sen sijaan, että sijoitettaisiin yhteen tai muutamaan rahoitusvälineeseen. Näiden rahoitusvälineiden on tällöin tarjottava riskien hajautusta, eikä koottava yhteen riskejä, jotka

83088 H

Ålandsbanken Abp
www.alandsbanken.fi
asiakaspalvelu@alandsbanken.fi

Kotipaikka: Maarianhamina
Y-tunnus 0145019-3
BIC: AABAFI22

22100 Mariehamn, Nygatan 2
PB 3 AX-22101
Puh 0204 29 011*
Fax 0204 291 228

*) Puhelumaksut 8,35 snt/puhelu + 16,69 snt/minuutti (alv 24 %). Puhelut tallennetaan.

voivat toteutua yhtä aikaa. Sijoitusten hajautus ulkomaisille markkinoille vähentää normaalisti myös koko salkun riskiä, vaikka kaupankäyntiin ulkomaisilla rahoitusvälineillä liittyy valuuttariski.

Erilaisia riskikäsitteitä ym.

Riskien arvioinnin yhteydessä, joka asiakkaan tulee tehdä ennen sijoittamista rahoitusvälineisiin ja myös jatkuvasti omistusaikana, tehtävään riskiarviointiin sisältyy joukko erilaisia riskikäsitteitä ja muita tekijöitä, jotka asiakkaan tulee huomioida ja punnita. Alla on lyhyt kuvaus tavallisimmista riskikäsitteistä.

Yhtiökohtainen riski – riski, että tietty yhtiö menestyy odotettua heikommin tai sitä kohtaa negatiivinen tapahtuma, jonka seurauksena yhtiöön liittyvien rahoitusvälineiden arvo saattaa laskea.

Toimialakohtainen riski – riski, että tietty toimiala menestyy odotettua heikommin tai sitä kohtaa negatiivinen tapahtuma, jonka seurauksena toimialan yhtiöihin liittyvien rahoitusvälineiden arvo saattaa laskea.

Kestävyysriski - ympäristöön, yhteiskuntaan tai yritysohjaukseen liittyvän tapahtuman tai olosuhteiden riski, jolla realisoituessaan olisi käytännössä tai teoriassa kielteinen vaikutus sijoituksen arvoon. Esimerkki kestävyysriskistä ovat ympäristön pilaantumisesta johtuvat seuraamukset (esimerkiksi kiellot, joiden nojalla toimintaa on muutettava tai se on lopetettava, vähentynyt kysyntä, rahoitusvaikeudet tai fyysiset riskit, kuten resurssien köyhdyttäminen tai luonnonkatastrofit), sekä ihmisoikeusloukkauksiin, työntekijöiden oikeuksiin, tasa-arvoon, korruptioon ja lahjuksiin sekä yritysohjauksen puutteisiin liittyvät seuraamukset. Tämä tarkoittaa, että sekä yhtiön toiminnasta riippuvat että siitä riippumattomat ympäristölliset, yhteiskunnalliset ja yritysohjaukseen liittyvät tapahtumat voivat vaikuttaa yhtiön kestävyysriskiin.

Vipuvaikutusriski – johdannaisrakenne, joka aiheuttaa riskin siitä, että johdannaisen kohde-etuuden hintakehitys vaikuttaa enemmän johdannaisen kohde-etuuden kurssiin/hintaan.

Luottoriski – riski esimerkiksi liikkeeseenlaskijan (liikkeeseenlaskijariski) tai vastapuolen maksukyvyttömyydestä. Puutteellinen maksukyky voi merkitä liikkeeseenlaskijalle tai vastapuolelle konkurssia tai yrityssaneerausta (saamismäärän alentaminen). Pankkeihin, muihin luottolaitoksiin ja sijoituspalveluyrityksiin voidaan sen sijaan kohdistaa kriisinratkaisutoimia. Se tarkoittaa, että valtio voi ottaa laitoksen valvontaansa ja laitoksen tappiot voidaan käsitellä niin, että sen osakkeenomistajien ja velkojien sijoituksia alaskirjataan ja/tai velkojien saatavat muunnetaan osakeomistuksiksi (nk. velkojen arvonalentaminen ja muuntaminen (bail-in).

Kurssiriski – riski, että rahoitusvälineen kurssi tai hinta laskee.

Oikeudellinen riski – riski, että merkitykselliset lait ja määräykset ovat epäselviä tai niitä tullaan muuttamaan.

Likviditeettiriski – riski, ettei asiakas voi myydä tai ostaa rahoitusvälinettä tiettynä toivottuna ajankohtana.

Markkinariski – riski, että markkinat kokonaisuudessaan tai siltä osin, jolle asiakas on tehnyt sijoituksen, esimerkiksi suomalaiset osakemarkkinat, tulevat alas.

Hintavolatiliteettiriski – riski, että rahoitusvälineen suuret kurssi- tai hintaheilahtelut voivat vaikuttaa sijoitukseen negatiivisesti.

Korkoriski – riski, että rahoitusvälineen, johon asiakas on sijoittanut, arvo laskee markkinakoron muutosten vuoksi.

Verotusriski – riski, että verosäännökset ja/tai verokannat ovat epäselviä tai niitä tullaan muuttamaan.

Valuuttakurssiriski – riski, että ulkomainen valuutta, johon sijoitus on sidottu (esimerkiksi rahasto-osuudet rahastossa, joka sijoittaa UDS-määräisiin Yhdysvaltain arvopapereihin), heikkenee.

Rahoitusvälineet

Osakkeet ja osaketalletustodistukset

Osakeyhtiö on itsenäinen oikeudellinen henkilö, jossa omistaja tai omistajat vastaavat ainoastaan sijoittamallaan osakepääomalla, osakeyhtiön riskipääomalla. Jos yhtiö menee konkurssiin, omistajat menettävät riskipääomansa.

Osake on omistusosuus osakeyhtiöstä. Osakkeenomistajalla on oikeus osaan yhtiön voitosta osingon muodossa. Osakkeet tuottavat äänioikeuden yhtiökokouksessa, joka on osakeyhtiön korkein päätöksiä tekevä elin. Tätä kautta osakkeenomistaja saa vaikutusvaltaa yhtiössä. Osakkeenomistajalla on myös oikeus osaan yhtiön varoista mahdollisen purkautu-

83088 H

misen yhteydessä. Osakkeet ovat vapaasti luovutettavissa, joten niitä voidaan vapaasti ostaa ja myydä. Osakkeenomistajana voi saada sijoitukselleen tuottoa kahdella tavalla: osinkona ja siten, että osakekurssi on noussut, kun osake myydään.

Perusperiaatteena on, että yksi osake vastaa yhtiökokouksessa yhtä ääntä. Yhtiössä voi kuitenkin olla osakkeita, joilla on erisuuruinen äänimäärä. Osakkeet jaetaan tällöin yleensä A-osakkeisiin (jotka tuottavat useamman äänen) ja B-osakkeisiin (jotka tuottavat yhden äänen).

Yrityksen markkina-arvo lasketaan kertomalla osakekurssi (osakkeen hinta) osakkeiden lukumäärällä. Osakekurssiin ja sen kehitykseen vaikuttavat monet tekijät, ennen muuta kyseisen osakkeen tarjonta ja kysyntä. Tarjontaa ja kysyntää puolestaan ohjaavat, ainakin pitkällä aikavälillä, yhtiön odotettu tuleva tuloskehitys ja pääoman saanti. Osakekurssi nousee tai laskee riippuen siitä, miten sijoittajat analysoivat osakkeen. Analyysien ollessa yhdenmukaiset syntyy joko suuri kysyntä, jolloin monet haluavat ostaa osakkeen, taikka suuri tarjonta, jolloin monet haluavat myydä. Kun kysyntä on suuri, kurssi nousee ja kun tarjonta on suuri, kurssi laskee. Odotukset yhtiötä kohtaan ja odotukset yleisestä kurssikehityksestä voivat perustua suoraan yhtiötä koskeviin olosuhteisiin, esimerkiksi organisaatiomuutoksiin, tai toimintaympäristöä koskeviin olosuhteisiin, jotka vaikuttavat yhtiön tuotteiden tai palveluiden kysyntään, esimerkiksi teknologiakehitykseen, kilpailuun tai suhdanteisiin. Osakekursseihin vaikuttaa yleensä myös yleinen korkotilanne. Korkoa tuottavista rahoitusvälineistä saatava tuotto on korkeampi markkinakorkojen ollessa korkeammat. Tämä lisää korkoa tuottavien rahoitusvälineiden kysyntää ja alentaa osakkeiden kysyntää, mikä puolestaan johtaa alhaisempiin osakekursseihin.

Osakkeen vaihtuvuus, eli kuinka paljon osaketta ostetaan ja myydään, vaikuttaa vuorostaan osakekurssiin. Vaihtuvuuden ollessa suuri ero ostajien tarjoaman ja myyjien pyytämän kurssin välillä, niin sanottu spread, pienenee. Osakkeella, jolla on suuri vaihtuvuus, ja jota voidaan vaihtaa suuria määriä ilman suurempaa vaikutusta kurssiin, on hyvä likviditeetti ja sitä on tästä syystä helppo ostaa ja myydä. Säänneltyjen markkinoiden listoilla noteerattujen yhtiöiden osakkeilla on usein korkeampi likviditeetti verrattuna muilla listoilla noteerattuihin. Eri osakkeiden kurssit voivat vaihdella (volatiliteetti) päivän tai pitemmän aikajakson aikana, eli kurssit voivat nousta tai laskea, ja kurssinmuutokset voivat vaihdella.

Osaketalletustodistus on todistus oikeudesta ulkomaisiin osakkeisiin, jotka todistuksen antaja säilyttää tai pitää hallussaan oikeudenhaltijan lukuun. Osaketalletustodistuksilla käydään kauppaa täysin samalla tavoin kuin osakkeilla säännellyllä markkinalla tai kauppapaikalla ja niiden hintakehitys seuraa tavallisesti hintakehitystä sillä ulkomaisella markkinapaikalla, jolla osakkeella käydään kauppaa.

Osakkeisiin ja osaketalletustodistuksiin liittyvät riskit

Osakkeenomistaja on osallisena yhtiön toiminnassa ja altistuneena yhtiökohtaiselle riskille, riskille siitä, että yhtiö menestyy odotettua heikommin tai sitä kohtaa negatiivinen tapahtuma, ja toimialakohtaiselle riskille, riskille siitä, että koko toimiala, jolla yhtiö toimii, menestyy odotettua heikommin.

Sijoittaessaan osakkeisiin sijoittaja on altistuneena riskille, että osakekurssi heilahtelee (hintavolatiliteettiriski) ja riskille, että osakkeen arvo laskee seurauksena siitä, että markkinoiden arvo laskee osittain tai kokonaisuudessaan (markkinariski). Pahimmassa tapauksessa osakeyhtiö joudutaan asettamaan konkurssiin. Osakepääoma, eli osakkeenomistajien sijoittama pääoma, käytetään ensimmäisenä yhtiön velkojen maksamiseen. Tämä johtaa useimmiten siihen, että yhtiön osakkeet tulevat arvottomiksi.

Käydessään kauppaa osakkeilla ja osaketalletustodistuksilla sijoittaja on altistunut myös likviditeettiriskille, riskille siitä, että sijoittaja ei voi myydä tai ostaa osaketta tai osaketalletustodistusta haluamanaan ajankohtana osakkeen tai osaketalletustodistuksen alhaisen vaihtuvuuden vuoksi. Likviditeettiriski on suurempi noteeraamattomien yhtiöiden osakkeiden kohdalla, jolloin kaupankäynti tapahtuu kauppapaikkojen ulkopuolella.

Osakkeiden tai muuntyyppisten osuusoikeuksien kaupankäyntiin liittyvien yleisten riskien lisäksi osaketalletustodistusten kaupankäynnissä myös mahdolliset valuuttariskit on otettava huomioon. Se on riski, että ulkomainen valuutta, johon omistus on sidottu, heikkenee.

83088 H

Korkoa tuottavat rahoitusvälineet

Korkoa tuottava rahoitusväline, toiselta nimeltään velkainstrumentti tai joukkovelkakirja, on pohjimmiltaan saamisoikeus, toisin sanoen laina rahoitusvälineen liikkeeseenlaskijalle (emittoijalle). Tuotto maksetaan korkona. Korkoa tuottavat rahoitusvälineet voivat olla erityyppisiä riippuen liikkeeseenlaskijasta, lainalle mahdollisesti asetetusta vakuudesta, juoksuajasta takaisinmaksupäivään ja koronmaksutavasta.

Korkoa tuottava rahoitusväline on joko obligaatio (juoksuaika pidempi kuin yksi vuosi) tai rahamarkkinaväline (juoksuaika enintään yksi vuosi). Näiden rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskijana voi olla valtio, kunta tai yritys. Korkoa tuottavalla rahoitusvälineellä on arvo tai kurssi, joka määräytyy juoksevasti markkinoilla. Kurssiin vaikuttavat kulloinkin vallitsevat markkinakorot, odotettu taloudellinen kehitys, kyseisen rahoitusvälineen tarjonta ja kysyntä sekä liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuus.

Obligaatiot

Obligaatioissa on tavallisesti kuponkikorko, joka maksetaan vähintään kerran vuodessa. Kuponkikorko voi olla kiinteä tai vaihtuva. Vaihtuva korko on sidottu kulloinkin vallitsevaan markkinakorkoon ja seuraa siten korkokehitystä. Obligaation korko lasketaan obligaation nimellisarvosta. Obligaation tuotto rajoittuu kuponkikorkoon, jos obligaatio pidetään eräpäivään asti. Juoksuaikana obligaatio voidaan myydä korkeampaan kurssiin, jos korot ovat laskeneet ostoajankohdasta. Joskus obligaatio voidaan laskea liikkeeseen myös nollakuponkilainana, jolloin korko diskontataan myyntihinnasta. Obligaatio myydään tällöin nimellisarvoa alhaisempaan hintaan ja eräpäivänä maksetaan takaisin nimellisarvo. Nollakuponkilainoille ei tapahdu koronmaksua juoksuaikana. Lainan rakenteen vuoksi olemassa olevien nollakuponkilainojen hinta on herkempi markkinakoron vaihteluille kuin juoksuajaltaan samanpituisen kuponkilainan.

Rahamarkkinavälineet

Rahamarkkinavälineet ovat useimmiten nollakuponkirakenteisia arvopapereita. Rahamarkkinoilla niitä kutsutaan diskonttopapereiksi. Näitä rahoitusvälineitä myydään alhaisempaan hintaan, vähennettynä sovitulla korkoprosentilla, ja maksetaan takaisin täyteen hintaan.

Rahoitusvälineitä kutsutaan liikkeeseenlaskijasta riippuen kunta-, yritys- tai sijoitustodistuksiksi (pankin liikkeeseen laskema). Jos liikkeeseenlaskijana on valtio, rahoitusvälinettä kutsutaan valtion velkasitoumukseksi tai treasury bill:iksi.

Katetut joukkolainat

Katetut joukkolainat ovat eräänlaisia korkoa tuottavia rahoitusvälineitä, joihin liittyy erityislainsäädännön mukainen erityinen etuoikeus. Katettuja joukkolainoja koskevalla sääntelyllä pyritään siihen, että sijoittaja saa täyden maksun sovitun maksuaikataulun mukaan, vaikka liikkeeseenlaskijaa tulisi maksukyvyttömäksi edellyttäen, että joukkolainan vakuutena olevan omaisuuden arvo on riittävä.

Debentuurit

Debentuuri on korkoa tuottava rahoitusväline, jolla debentuurin ehtojen mukaan on huonompi etuoikeus kuin liikkeeseenlaskijan muilla sitoumuksilla. Luottoriski on näin ollen suurempi kuin muiden korkoa tuottavien rahoitusvälineiden kohdalla, mutta tuotto on useimmiten korkeampi.

Vaihtovelkakirjalainat

Vaihtovelkakirjat ovat korkoa tuottavia rahoitusvälineitä (lainoja vaihtovelkakirjan liikkeeseenlaskijalle), jotka voidaan tietyn ajan kuluessa vaihtaa osakkeiksi. Vaihtovelkakirjan tuotto, toisin sanoen kuponkikorko, on tavallisesti korkeampi kuin vaihto-osakkeiden osinko. Vaihtovelkakirjan hinta, vaihtokurssi, ilmaistaan prosentteina vaihtovelkakirjan nimellisarvosta.

Korkoa tuottaviin rahoitusvälineisiin liittyvät riskit

Käydessään kauppaa korkoa tuottavilla rahoitusvälineillä sijoittaja on altistuneena erilaisille riskeille, kuten kurssiriskille, luottoriskille, valuuttariskille ja likviditeettiriskille. Korkoriski/kurssiriski tarkoittaa sitä, että mikäli markkinakorot nousevat, kiinteäkorkoisen korkoa tuottavan rahoitusvälineen arvo laskee, sillä uusien liikkeelle laskettavien rahoitusvälineiden korko on korkeampi kuin aikaisemmin liikkeeseen laskettujen. Luottoriski tarkoittaa sitä, että korkoa tuottavan rahoitusvälineen liikkeeseenlaskija ei kykene maksamaan joko lainojensa korkoja tai pääomaa takaisin. Valtion tai kunnan liikkeeseen laskemien lainojen luottoriskin katsotaan olevan alhainen. Muut

83088 H

liikkeeseenlaskijat voivat joskus asettaa lainalleen vakuuden. Lainat, joille on asetettu riittäväksi katsottu vakuus, ovat matalariskisempiä kuin vakuudettomat lainat. Muiden lainojen osalta tulee valita liikkeeseenlaskija, jolla on korkea luottokelpoisuus. Tappioriskin katsotaan korkoa tuottavien rahoitusvälineiden kohdalla olevan alhaisempi kuin osakkeiden kohdalla, mutta riskitaso vaihtelee eri korkoa tuottavien rahoitusvälineiden välillä. Esimerkkinä korkoa tuottavasta rahoitusvälineestä, johon liittyy korkeampi riski, voidaan mainita rahoitusvälineet, joilla ehtojensa mukaan on huonompi etuoikeus kuin liikkeeseenlaskijan muilla sitoumuksilla, esimerkiksi debentuurit ja vaihtovelkakirjalainat.

Valuuttariski koskee sellaisia korkoa tuottavia rahoitusvälineitä, jotka on laskettu liikkeeseen jossakin muussa kuin rahoitusvälineen omistajan kotimaan valuutassa. Jos rahoitusvälineen valuutta heikkenee sijoittajan kotimaan valuuttaan nähden, rahoitusvälineen arvo alenee. Likviditeettiriski tarkoittaa, että sijoittaja ei voi ostaa tai myydä korkoa tuottavaa rahoitusvälinettä haluamanaan ajankohtana rahoitusvälineen alhaisen vaihdon vuoksi.

Rahastot

Rahasto on arvopaperisalkku, jonka varat omistavat varojaan rahastoon sijoittaneet luonnolliset ja/tai juridiset henkilöt.

Rahaston toiminta on säänneltyä ja kullekin rahastolle laaditaan säännöt, jotka säätelevät tarkemmin rahaston toimintaa. Rahastojen hallinnon ja hallinnoinnin hoitaa rahastoyhtiö, joka on saanut toimiluvan harjoittaa rahastotoimintaa. Rahastojen sijoitustoiminnasta, toisin sanoen salkunhoidosta, vastaavat ammattimaiset varainhoitajat.

Rahastot voidaan jakaa sijoitusrahastoihin (niin kutsutut UCITS-rahastot) ja erikoissijoitusrahastoihin sekä vaihtoehtorahastoihin (AIF-rahastot). Rahastoja koskeva lainsäädäntö asettaa erityisvaatimuksia sijoitusrahastoille koskien muun muassa rahastojen varojen hajauttamista, riskeille altistumista (sijoitusaste markkinoilla) ja merkintä- ja lunastusmahdollisuuksia. Erikoissijoitusrahastot ja vaihtoehtorahastot puolestaan voivat eri tavoin poiketa näistä määräyksistä.

Rahaston omistus tapahtuu rahasto-osuuksien kautta. Rahasto-osuus oikeuttaa rahasto-osuuksien määrän suhteessa jakautuvaan osuuteen rahaston varoista, ottaen huomioon rahasto-osuussarjojen ja osuussarjojen suhteelliset arvot. Rahasto-osuuden arvo lasketaan perustuen rahaston yhteenlasket-tujen varojen markkina-arvoon. Rahaston arvo lasketaan vähentämällä rahaston varoista rahaston velat. Rahasto-osuuden arvo on rahaston arvo jaettuna liikkeessä olevien rahasto-osuuksien lukumäärällä, kuitenkin siten, että eri rahasto-osuussarjojen arvossa otetaan huomioon rahasto-osuuksille maksetut tuotto-osuudet sekä eri arvo-osuussarjojen erilaistetut hallinnointipalkkiot. Rahasto-osuuksien arvo lasketaan ja julkistetaan jokaisena pankkipäivänä, pois lukien erikoissijoitusrahastot ja vaihtoehtorahastot, joiden rahasto-osuuden arvo voidaan laskea esimerkiksi kuukausittain tai neljännesvuosittain. Rahasto-osuuksia voidaan merkitä (ostaa) ja lunastaa (myydä) tai vaihtaa rahaston säännöissä mainittuina ajankohtina, monen rahaston osalta jokaisena pankkipäivänä.

Rahasto-osuudet jaetaan tavallisesti kasvuosuuksiin ja tuotto-osuuksiin. Rahastojen sijoitusten mahdollisesta arvonnoususta syntyvä voitto realisoituu osuudenomistajille seuraavalla tavalla: Kasvuosuuksien kohdalla rahastojen sijoitusten koko arvonnousu pääomitetaan. Arvonnousu realisoituu kokonaisuudessaan luovutusvoittona rahasto-osuuksien lunastuksen yhteydessä. Tuotto-osuuksien kohdalla tuottoa maksetaan vuosittain tuotonjakona. Arvonnousu, joka ylittää tuotto-osuuksille maksetun tuotonjaon, pääomitetaan ja realisoituu osuudenomistajalle rahasto-osuuksien lunastuksen yhteydessä.

Sijoitusrahastot

Rahaston varat koostuvat tavallisista arvopapereista (esimerkiksi osakkeista, oman pääoman ehtoisista rahoitusvälineistä, korkoa tuottavista rahoitusvälineistä, johdannaisista ja käteisvaroista) rahaston säännöissä määritellyn mukaisesti. Sijoitusrahastoja koskeva lainsäädäntö asettaa vaatimuksia rahaston varojen hajauttamisesta eri sijoituskohteisiin.

Sijoitusrahastoja on erityyppisiä. Osakerahasto on rahasto, joka sijoittaa varansa pääasiassa osakkeisiin tai oman pääoman ehtoisiin rahoitusvälineisiin. Korkorahasto sijoittaa varansa pääasiassa korkoa tuottaviin rahoitusvälineisiin. Yhdistelmärahastot sijoittavat sekä osakkeisiin että korkoa tuottaviin rahoitusvälineisiin. Indeksirahasto on rahasto, joka sijoitustoiminnassaan pyrkii jäljittelemään tiettyä

83088 H

indeksiä (sen vastakohtana on aktiivisesti hallinnoitu rahasto, joka ottaa selvästi kantaa siihen, mitkä arvopaperit ovat ostamisen arvoisia kussakin markkinatilanteessa ja pyrkii saavuttamaan paremman tuoton kuin markkinat keskimäärin). Ns. rahastojen rahasto (rahasto-osuusrahasto) on rahasto, joka sijoittaa toisiin sijoitusrahastoihin.

Erikoissijoitusrahastot

Erikoissijoitusrahastoja on monia erityyppisiä, alla oleva luettelo ei ole tyhjentävä. Vipurahasto (hedgerahasto) sijoittaa pääasiassa yhden sijoitusstrategian tai useamman sijoitusstrategian (multistrategian) mukaisesti tietyssä tarkoituksessa, esimerkiksi tavoitteena luoda absoluuttista tuottoa tai toimiakseen yleisen markkinatrendin vastaisesti. Vipurahasto on erittäin laaja käsite. Asuntorahasto on erikoissijoitusrahasto, joka sijoittaa vuokrattaviin asuntoihin. Rahaston tuotto koostuu osin vuokratuotoista, osin asuntohintojen mahdollisesta arvonnoususta. ETF (Exchange Traded Fund) on pörssissä kaupankäynnin kohteena oleva rahasto-osuus. Se koostuu jonkin määritellyn lajin sijoituksista osakekorin kautta (esimerkiksi sektorirahasto) ja heijastaa aktiivisesti markkinoiden kehitystä.

Vaihtoehtorahastot

Vaihtoehtorahastot (AIF) ovat rahastoja, joilla on vapaammat investointisäännöt, koska salkunhoitaja voi sijoittaa useaan eri omaisuuslajiin ja käyttää eri sijoitusstrategioita ilman UCITS-direktiivin vaatimuksia koskien esimerkiksi riskinhajautusta. Vaihtoehtorahastoja ovat esimerkiksi kiinteistörahastot, vipurahastot, pääomarahastot ja kommandiittiyhtiömuotoiset rahastot. Vaihtoehtorahaston hoitajan on noudatettava AIFM-direktiivin sääntöjä. Asiakkaan on erityisen tärkeää ottaa selvää, mitä investointisääntöjä vaihtoehtorahasto, johon asiakas aikoo sijoittaa, noudattaa. Tämä käy ilmi rahaston rahastoesitteestä ja/tai avaintietoasiakirjasta.

AIF-rahastoja markkinoidaan pääasiassa ainoastaan ammattimaisille sijoittajille, mutta toimiluvalliset AIF-rahaston hoitajat saavat tiettyjen edellytysten täyttyessä markkinoida vaihtoehtorahastoja myös ei-ammattimaisille sijoittajille.

Rahastosijoituksiin liittyvät riskit

Rahastojen sijoituksiin kohdistuu erityyppisiä riskejä rahaston omaisuuslajeista riippuen. Esimerkiksi osakerahastoon kohdistuvat vastaavat riskit kuin osakesijoituksiin, ja korkorahastoihin puolestaan kohdistuvat vastaavat riskit kuin korkoa tuottaviin rahoitusvälineisiin. Koska rahasto sijoittaa moniin eri kohteisiin, riskinhajautus kuitenkin lisääntyy, mikä alentaa riskiä verrattuna esimerkiksi sijoitukseen yhteen osakkeeseen.

Erikoissijoitusrahastot voivat poiketa sijoitusrahastoja koskevista riskinhajautusperiaatteista. Tavallisen sijoitusrahaston on hajautettava sijoituksensa vähintään 16 eri kohteeseen, kun taas erikoissijoitusrahastossa saa olla vähemmän sijoituskohteita. Asuntorahastosijoituksiin vaikuttavat korko- ja vuokrakehitystä ja asuntomarkkinahintoja koskevat riskit sekä oikeudelliset riskit ja verotusriskit. Erikoissijoitusrahastoissa, etenkin asuntorahastoissa, on lisäksi suurempi likviditeettiriski kuin tavallisissa sijoitusrahastoissa, toisin sanoen riski siitä, että sijoittaja ei voi myydä tai ostaa rahasto-osuuksia haluamanaan ajankohtana.

AIF-rahastoihin liittyvät riskit ovat yleensä merkittävästi suuremmat ja monitahoisemmat sijoitusrahastoihin verrattuna. Sijoitus AIF-rahastoon on usein pitkäaikainen ja sijoitusta ei välttämättä ole mahdollista lunastaa ennenaikaisesti ja/tai lunastuksesta voi aiheutua sijoittajalle lisäkuluja.

Tiettyyn rahastoon tehtyyn sijoitukseen liittyvät riskit kuvataan tavallisesti lähemmin rahastoesitteessä ja/tai avaintietoesitteessä ja avaintietoasiakirjassa. Rahastosijoituksen arvo voi nousta tai laskea sijoitusaikana, eikä voida taata, että sijoittaja saa takaisin alun perin sijoittamansa rahasumman.

Pörssinoteeratut indeksituotteet

Pörssinoteerattujen indeksituotteiden (Exchange Traded Products, ETP) tavoitteena on seurata tiettyä kohde-etuutta. Tavallisimpia ETP:eitä ovat pörssinoteeratut rahastot (Exchange Traded Funds, ETF), pörssinoteeratut todistukset (Exchange Traded Notes, ETN) ja pörssinoteeratut hyödykkeet (Exchange Traded Commodity, ETC). ETF:t ovat juridiselta muodoltaan rahastoja, ETN:t ja ETC:t puolestaan ovat velkakirjoja, joihin on liitetty johdannainen.

ETF:t muistuttavat tavallisia sijoitusrahastoja, mutta

83088 H

niitä voidaan ostaa pörsseissä samaan tapaan kuin osakkeita. Ne ovat usein passiivisesti hoidettuja indeksirahastoja, jotka pyrkivät aikaansaamaan sijoitukselle valitun markkinan keskimääräisen tuoton keskimääräisellä riskillä. Tämä voi alentaa kuluja, koska rahasto vaatii vain vähän teknistä salkunhoitoa. On olemassa myös aktiivisesti hoidettuja ETF:jä, joissa salkunhoitajat valitsevat, mihin kohteisiin rahasto sijoittaa.

ETN on todistus, joka heijastaa eri kohde-etuuden, esimerkiksi osakkeiden, obligaatioiden, valuuttojen tai niiden yhdistelmien, tuottoa. ETN:t voivat sisältää vipuvaikutuksen, useimmiten kutsuttu BULL-todistukseksi ja/tai antaa positiivisen tuoton laskevalla markkinalla, useimmiten kutsuttu BEAR-todistukseksi.

ETC:t ovat sijoitustuotteita, jotka seuraavat valitun hyödykkeen tai hyödykeindeksin hintakehitystä. Suomessa niitä kutsutaan usein pörssinoteeratuiksi hyödykkeiksi. ETC-tuotteet eivät juridisessa mielessä ole rahastoja, kuten ETF:t, vaan ne ovat velkakirjoja, joihin sisältyy yleensä liikkeeseenlaskijaan liittyvä luottoriski. Luottoriski on usein pyritty poistamaan erilaisilla vakuusjärjestelyillä.

Pörssinoteerattuihin indeksituotteisiin liittyvät riskit

ETF:hin liittyvät riskit ovat yleensä samat kuin muihin kansainvälisiin rahastosijoituksiin liittyvät riskit, toisin sanoen rahastosijoituksen riskitaso on riippuvainen kohde-etuudesta. Monet ETF:t sijoittavat johdannaisiin, mikä voi lisätä riskejä.

Koska ETN:t ja ETC:t ovat juridiselta muodoltaan velkakirjoja, niihin liittyy kurssiriskin lisäksi myös luottoriski.

Tämäntyyppisten rahoitusvälineiden sijoitustoiminnassa ei myöskään tarvitse noudattaa sijoitusrahastoihin liittyviä hajauttamista ja vakuuksia koskevia määräyksiä. Sillä tavoin sijoittajan asema voi markkinahäiriöissä tai liikkeeseenlaskijan maksukyvyttömyystilanteessa olla heikompi kuin ETF-sijoittajan. Tämän vuoksi on hyvä varmistua siitä, minkä tyyppisestä tuotteesta on kyse ja liittyykö tuotteeseen esimerkiksi luottoriski.

Strukturoidut tuotteet

Strukturoidut tuotteet ovat arvopapereita, jotka ovat usein eri rahoitusvälineiden yhdistelmä, ja niiden liikkeeseenlaskijana on usein sijoituspalveluyritys. Strukturoitu tuote on usein korkoa tuottava rahoitusväline, jonka tuottorakenne on monimutkaisempi kuin tavallisen korkoa tuottavan rahoitusvälineen. Tuotto voi olla sidottu osakkeiden tai rahastojen kurssikehitykseen, osake- tai rahastoindeksiin, valuuttoihin tai valuuttakoreihin, hyödykkeisiin tai hyödykeindekseihin, luottojohdannaisiin, näiden yhdistelmiin tai muuhun sijoitusvälineeseen. Strukturoitua tuotetta on usein vaikeampi verrata muihin sijoitusvaihtoehtoihin ja sen tuottorakenne merkitsee, että pienet muutokset kohde-etuuden kehityksessä voivat vaikuttaa suuresti strukturoidun tuotteen arvoon. Tietyissä strukturoiduissa tuotteissa sijoitettu pääoma on turvattu, toisissa sijoitettuun pääomaan liittyy riski.

On olemassa joukko erilaisia strukturoitua tuotteita, joista tässä mainitaan muutama. Tavallisin strukturoitu tuote on osakeindeksiobligaatio, joka on joukkovelkakirjalaina. Siinä sijoittaja saa korkoa, joka on riippuvainen osakemarkkinoiden kehityksestä. Sijoitettu nimellismäärä maksetaan takaisin eräpäivänä, markkinakehityksestä riippumatta. Sijoittaja saa tuottona osakeindeksiobligaation ehtojen mukaisen lisäerän, jos niiden osakemarkkinoiden arvo, joista osakeindeksiobligaatio on riippuvainen, nousee sijoitusaikana. Paitsi osakemarkkinoihin, indeksiobligaatio voi olla sidottu esimerkiksi korkomarkkinoihin tai valuuttakoriin. Käänteinen vaihtovelkakirja on korkoa tuottavan rahoitusvälineen ja osakesijoituksen välimuoto. Se tuottaa korkoa, eli kiinteän tuoton, mutta se on sidottu yhteen tai useampaan kohde-etuutena olevaan osakkeeseen. Jos kohde-etuutena olevat osakkeet kehittyvät positiivisesti, sijoittajalle maksetaan takaisin hänen sijoittamansa pääoma ja lisäksi kiinteä tuotto, korko. Jos kohde-etuutena olevat osakkeet kehittyvät negatiivisesti, on olemassa riski, että velkakirjanhaltija voi saada sijoittamansa pääoman sijaan yhden tai useamman kohde-etuutena olevista osakkeista (tai sitä vastaavan käteissumman). Vipusertifikaatti on usein osto-option ja myyntioption yhdistelmä ja riippuvainen kohde-etuudesta. Voitonjakolaina on joukkovelkakirjalainojen erityistyyppi. Siinä lainan korko on riippuvainen liikkeeseenlaskijan taloudellisesta tuloksesta. Voitonjakolainoja käytetään usein kommandiittiyhtiömuotoisten vaihtoehtorahastojen syöttörahastorakenteissa.

Strukturoituihin tuotteisiin liittyvät riskit

83088 H

Strukturoidun tuotteen rakenteen vuoksi kohde-etuuden hintakehityksellä voi olla merkittävä vaikutus strukturoidun tuotteen arvoon. Vipuvaikutusriski voi johtaa siihen, että voitto tai tappio sijoitetusta pääomasta on suurempi kuin se olisi, jos sijoitus olisi tehty suoraan kohde-etuuteen. Strukturoituun tuotteeseen vaikuttavat myös kohde-etuuteen vaikuttavat riskit. Lisäksi on olemassa riski, että liikkeeseenlaskija ei maksukyvyttömyyden vuoksi kykene maksamaan sijoitettua pääomaa takaisin eräpäivänä (luottoriski). On olemassa myös likviditeettiriski, koska strukturoiduille tuotteille on harvoin järjestettyjä jälkimarkkinoita, minkä vuoksi ei ole varmaa, että sijoittaja voi myydä tai ostaa strukturoidun tuotteen haluamanaan ajankohtana. Strukturoituihin tuotteisiin sisältyvien riskien ymmärtämiseen liittyvien vaikeuksien vuoksi strukturoitu tuote soveltuu ensisijaisesti kokeneille sijoittajille.

Johdannaiset

Johdannainen on eräänlainen sopimus, jossa itse sopimus on kaupankäynnin kohteena arvopaperimarkkinoilla. Johdannainen on sidottu kohde-etuutena olevaan omaisuuteen tai kohde-etuutena olevaan arvoon. Tämä omaisuus tai arvo voi olla rahoitusväline, jonkin taloudellisen arvon sisältävä muu omaisuus, kuten valuutta tai hyödyke, tai jokin arvomittari, esimerkiksi indeksi.

Johdannaisia voidaan käyttää luomaan suoja kohde-etuuden odotettua epäedullista hintakehitystä vastaan. Niitä voidaan käyttää myös voiton tai tuoton saavuttamiseksi alhaisemmalla pääomapanoksella kuin mitä vaaditaan vastaavan sijoituksen tekemiseen suoraan kohde-etuuteen. Johdannaisia voidaan myös käyttää muihin tarkoituksiin. Johdannaisten käyttö perustuu tiettyyn odotukseen siitä, miten kohde-etuuden hinta kehittyy tiettynä ajanjaksona.

On olemassa erityyppisiä johdannaisia, jotka täyttävät eri tarkoituksia asettajalle. Optio on sopimus, joka tarkoittaa, että toinen osapuoli (option asettaja) sitoutuu ostamaan kohde-etuuden toiselta osapuolelta tai myymään kohde-etuuden toiselle osapuolelle (option haltijalle) ennalta määrättyyn hintaan (lunastushinta). Sopimuksen haltija maksaa option asettajalle korvauksen (preemion) ja saa oikeuden toteuttaa sopimuksen, mutta hänellä ei ole velvollisuutta toteuttaa sopimusta. Option asettaja sen sijaan on velvollinen lunastamaan sopimuksen option haltijan sitä pyytäessä. Termiini tarkoittaa, että osapuolet solmivat keskenään kumpaakin osapuolta sitovan sopimuksen, jonka mukaan kohde-etuus ostetaan tai myydään etukäteen sovittuun hintaan ja sopimuksen toimitus tai muu toteutus, kuten käteisselvitys, tapahtuu sopimuksessa mainittuna ajankohtana.

Swap-järjestely (swap-sopimus) tarkoittaa sitä, että osapuolet sopivat toistuvista maksuista toisilleen. Maksut on laskettu esimerkiksi perustuen kiinteään tai vaihtuvaan korkoon (korko-swap, koronvaihto-sopimus) tai osapuolet ovat sitoutuneet vaihtamaan (engl. swap) keskenään tiettynä ajankohtana omaisuutta, kuten erilaisia valuuttoja (valuutta-swap, valuutanvaihtosopimus).

Warrantit

Warrantti on pörssinoteerattu juoksuajaltaan pitkä osto- tai myyntioptio, joka antaa warrantin haltijalle oikeuden osaan kohde-etuuden arvon kehityksestä. Kohde-etuus voi olla esimerkiksi osakkeita, indeksejä, hyödykkeitä tai valuuttoja.

Ostowarrantit antavat warrantin haltijalle oikeuden osaan arvonkehityksestä, joka ylittää kohde-etuudelle määritellyn toteutushinnan. Ostowarrantin hinta nousee, kun kohde-etuuden kurssi nousee.

Myyntiwarrantit antavat warrantin haltijalle oikeuden osaan arvonkehityksestä, joka alittaa kohde-etuudelle määritellyn toteutushinnan. Myyntiwarrantin hinta nousee, kun kohde-etuuden kurssi laskee.

Warranteilla on rajoitettu juoksuaika, jonka aikana warrantteja voi ostaa tai omistamiaan warrantteja myydä. Warrantin toteutushinta määritellään liikkeeseenlaskun yhteydessä ja erääntymisarvo vahvistetaan juoksuajan päättyessä. Erääntymisarvon vahvistamista koskevat ehdot vaihtelevat liikkeeseenlaskijakohtaisesti.

Johdannaisiin ja warrantteihin liittyvät riskit

Koska johdannainen on sidottu kohde-etuuteen, johdannaisen arvoon vaikuttavat ne riskit, jotka vaikuttavat kohde-etuuteen. Johdannaisten rakenteen vuoksi kohde-etuuden hintakehitys vaikuttaa johdannaisten kurssiin tai hintaan. Tämä hintavaikutus on usein rajumpi suhteessa panokseen kuin mitä kohde-etuuden arvonmuutos on. Hintavaikutusta kutsutaan sen

83088 H

vuoksi vipuvaikutukseksi ja se voi johtaa siihen, että voitto tai tappio sijoitetusta pääomasta on suurempi kuin se olisi, jos sijoitus olisi tehty suoraan kohde-etuuteen.

Osapuolen, joka ottaa vastatakseen velvollisuudesta asettamalla option tai solmimalla termiinisopimuksen, on aluksi pakko asettaa velvoitteensa täyttämiselle vakuus. Sitä mukaa kuin kohde-etuuden hinta ajan myötä kehittyy ylöspäin tai alaspäin ja siten johdannaisen arvo nousee tai alenee, myös vakuusvaatimus muuttuu. Tällöin voidaan vaatia lisävakuutta. Vipuvaikutus vaikuttaa näin ollen myös vakuusvaatimukseen, joka voi muuttua nopeasti ja voimakkaasti.

Warrantti erääntyy arvottomana, jos kohde-etuuden arvo ei juoksuajan päättyessä ostowarrantissa ylitä toteutushintaa tai myyntiwarrantissa alita toteutushintaa. Warrantin hinta laskee nopeammin juoksuajan loppua kohti, kun aika-arvo vähenee. Sijoittajan tulee sen vuoksi kiinnittää huomiota warrantin jäljellä olevaan juoksuaikaan.

Warrantin hintaan vaikuttavat kohde-etuuden kurssimuutosten lisäksi myös muut tekijät. Tällaisia ovat kohde-etuuden volatiliteetti ja mahdolliset osingon- ja tuotonjaot, warrantin jäljellä oleva juoksuaika sekä vallitseva markkinakorkotaso.

Johdannaiset voivat, tyypistä riippuen, aiheuttaa asiakkaalle muita taloudellisia velvoitteita tai velvollisuuksia kuin ostokulut ja kauppaan voi sisältyä vakuudenasettamisvaatimus ja muita velvoitteita. Johdannaisen arvo voi muuttua nopeasti ja voimakkaasti, jolloin mahdollista vakuutta on mahdollisesti lisättävä, jotta sijoittaja välttyisi vakuuden realisoinnilta tai yksipuoliselta position sulkemiselta. Sijoittajan tulee näin ollen tarkoin seurata johdannaisen ja kohde-etuuden hintakehitystä. Johdannaissijoitus sopii siksi ainoastaan kokeneille sijoittajille.

Vaihtoehtoiset sijoitukset

Vaihtoehtoisilla sijoituksilla tarkoitetaan muita sijoituksia kuin perinteisiä osake- tai korkosijoituksia. Kyseessä voivat olla erilaiset sijoitusvälineet, esimerkiksi valuutat, hyödykkeet, kiinteistörahastot, vipurahastot, private equity -sijoitukset tai private equity rahastot. Vaihtoehtoisten sijoitusten arvo ei seuraa samoja malleja tai syklejä kuin perinteisten sijoitusten ja niitä käytetään sen vuoksi usein salkkujen hajauttamiseen. Vaihtoehtoisten sijoitusten salkkuun sisällyttämisen tavoitteena on usein hajauttaa riskit sekä lisätä mahdollisuuksia tuottoon, kun näkymät ovat huonommat osakkeiden ja korkojen kohdalla.

Vaihtoehtoisiin sijoituksiin liittyvät riskit

On olemassa monen eri riskitason vaihtoehtoisia sijoituksia ja vaihtoehtoisten sijoitusten arvon kehitys voi poiketa merkittävästi yleisestä markkinakehityksestä ja vaihdella voimakkaasti.

Vaihtoehtoisiin sijoituksiin liittyvät riskit poikkeavat usein perinteisten sijoitusten riskeistä. Likviditeettiriski vaihtelee vaihtoehtoisten sijoitusten tyypistä riippuen. Tietyillä vaihtoehtoisilla sijoituksilla on päivittäinen likviditeetti. Kiinteistö- ja vipurahastojen osuuksia voidaan yleensä merkitä tai lunastaa rajoitetuin aikavälein, esimerkiksi kuukausittain, neljännesvuosittain tai puolivuosittain ja rahastot puolestaan voivat sijoittaa kohteisiin, joilla on rajallinen likviditeetti. Sijoituskohteen realisointi voi kestää pitkään kohteen merkintä- ja lunastustilaisuuksien aikavälistä ja sijoituskohteen likviditeetistä riippuen. Tietyissä tapauksissa suunnittelemattomasta realisoinnista saattaa aiheutua asiakkaalle lisäkuluja vaihtoehtoisen sijoituksen ehtojen vuoksi. Myös muutoin vaihtoehtoisiin sijoituksiin voi liittyä korkeammat kulut sekä suuremmat vähimmäissijoitukset kuin perinteisiin sijoituksiin.

Omistajan- ja sijoittajanvastuun piiriin kuuluvat tuotteet

Kriisinratkaisua koskevan sääntelyn myötä Euroopan pankkisäätelyssä on otettu käyttöön uusi periaate: omistajan- ja sijoittajanvastuu. Omistajanvastuu tarkoittaa vastuuta, jonka yhtiön omistajat kantavat yhtiön taloudellisesta menestymisestä, esimerkiksi konkurssin yhteydessä. Sijoittajanvastuu tarkoittaa, että tappioiden ollessa riittävän suuret myös yhtiön velkojat (muun muassa yhtiön joukkovelkakirjoihin sijoittaneet) voivat menettää velkasijoituksensa pääoman kokonaan tai osittain.

Tämä uusi periaate merkitsee, että taloudellisiin vaikeuksiin ajautuneita luottolaitoksia ja sijoituspalveluyrityksiä ei enää pelasteta valtion varoilla.

Omistajanvastuun piiriin kuuluvat esimerkiksi luottolaitosten tai sijoituspalveluyritysten liikkeeseen

83088 H

laskemat osakkeet ja muut oman pääoman ehtoiset rahoitusvälineet.

Sijoittajanvastuun piiriin kuuluvia velkoja ovat esimerkiksi joukkovelkakirjalainat, debentuurit, erilaiset säästö- ja tuotto-obligaatiot sekä erilaiset indeksilainat, olivat ne sitten pääomaturvattuja tai eivät. Vakuudelliset joukkolainat ovat turvassa sijoittajanvastuulta ja eivät kuulu sijoittajanvastuun piiriin, mikäli lainan määrä ei ylitä vakuuden arvoa. Talletussuojan alaiset talletukset (100 000 euroon asti) ovat turvassa sijoittajanvastuulta.

Omistajan- ja sijoittajanvastuulla voi olla vaikutusta myös muihin sijoitustuotteisiin, esimerkiksi sijoitusrahastoihin, joissa kohde-etuutena on edellä mainittuja rahoitusvälineitä. Sen sijaan asiakasvarat, jotka asiakas on siirtänyt luottolaitokselle tai sijoituspalveluyritykselle edelleen sijoitettavaksi, eivät kuulu sijoittajanvastuun piiriin.

Omistajan- ja sijoittajanvastuun piiriin kuuluviin tuotteisiin liittyvät riskit

Kriisinratkaisua koskevan sääntelyn mukaisesta omistajanvastuusta johtuu, että jo ensivaiheen kriisinhallintatoimenpiteet, joita sijoittajan on vaikeampi ennakoida kuin konkurssi, voivat johtaa siihen, että kaikkien luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen omaan pääomaan luettavien arvopapereiden arvo nollautuu ja että sijoittajan koko omistus tulee arvottomaksi.

Sijoittajanvastuun avulla luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen velat muuttuvat pääomaksi. Menettely vastaa velkojien menetyksiä tilanteessa, jossa luottolaitoksen on annettu mennä konkurssiin, sillä velat leikataan samassa etusijajärjestyksessä kuin konkurssitilanteessa. Velan takaisinmaksuaikaa on myös mahdollista pidentää tai koronmaksua on mahdollista lykätä.

Muutokset ja päivitykset

Tätä informaatiota saatetaan muuttaa. Muutokset ovat saatavissa Ålandsbankenin konttoreissa ja verkkosivustolla, www.alandsbanken.fi sekä Ålandsbankenin Asiakaspalvelusta, puhelin +358 (0) 204 292 920*. Muutokset ja päivitykset tulevat voimaan julkistamispäivää seuraavana päivänä.

83088 H

Ålandsbanken Abp
www.alandsbanken.fi
asiakaspalvelu@alandsbanken.fi

Kotipaikka: Maarianhamina
Y-tunnus 0145019-3
BIC: AABAFI22

22100 Mariehamn, Nygatan 2
PB 3 AX-22101
Puh 0204 29 011*
Fax 0204 291 228

*) Puhelumaksut 8,35 snt/puhelu + 16,69 snt/minuutti (alv 24 %). Puhelut tallennetaan.